http://dx.doi.org/10.14712/25337556.2026.1.1

OPEN ACCESS

VÝCHODNÍ MORAVA A UZBEKISTÁN: INTEGRAČNÍ SROVNÁNÍ REGIONŮ VE VÝUCE GEOGRAFIE

EASTERN MORAVIA AND UZBEKISTAN: AN INTEGRATIVE COMPARISON OF REGIONS IN THE TEACHING OF GEOGRAPHY

TOMÁŠ KRÁL, tomas.kral@ujep.cz, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Přírodovědecká fakulta, Katedra geografie

Abstract

This paper, with a pedagogical application, compares Eastern Moravia and Uzbekistan using the concept of integrative features. The aim is to present a method that in regional geography leads students to compare critically what areas have in common, across different conditions. Ten examples from physical and human geography show recurring patterns in climate, mobility, economy, culture and at the same time illustrate how students adopt this method and transfer it to other regions. Eastern Moravia is the most continental region in the Czech context with a minimum of precipitation in summer and local irrigation. Uzbekistan operates under an arid regime with dependence on water resources and the risk of salinization. The motif of water and time is shared in both regions, where the period of water availability and the ways in which society technically and institutionally manages it are decisive. The integrative logic also applies to migration and tourism, where the concentration of activities into nodes and corridors increases. The method is easy to use in teaching, where it works with maps, graphs, and short tasks that complement brief chemical and biological introductions about water hardness and salinity, and basic fermentation processes.

Klíčová slova

východní Morava, Uzbekistán, integrační prvky, výuka, regionální geografie

Keywords

Eastern Moravia; Uzbekistan; integrative features; teaching; regional geography

Východní Morava je sám o sobě pojem, který terminologicky v současném administrativním členění České republiky nemá úplné zakotvení, a tudíž je důležité si pro začátek článku tento pojem vymezit. Východní Moravu lze v textu vymezit jako moravskou část Moravskoslezského kraje západně od historické hranice se Slezskem, většinu Zlínského kraje mimo oblast Slovácka a jižní část Olomouckého kraje na Hané.

V rámci příspěvku bude cílem diskutovat vybrané integrační prvky obou oblastí, kde vytvořený seznam představí 10 vybraných charakteristik, které do určité míry obě oblasti propojují.

Srovnání je koncipováno jako přehledová komparace integračních prvků, čili společných rysů napříč fyzickou i humánní geografií. Výběr deseti prvků vychází z dostupných dat a odborné literatury (klima, závlahy, zemědělství, mobilita, kulturní krajina, náboženství, průmysl, cestovní ruch). Srovnávají se měřítkově odlišné oblasti, proto hrají klíčovou roli prostorové vzorce.

TEORETICKÉ ZARÁMOVÁNÍ

V rámci příspěvku je popsána metoda integračního srovnávání, která je běžně využívána v regionální geografii. Cílem tohoto didaktického nástroje je identifikovat společné vzorce mezi geografickými oblastmi, které se mohou lišit v mnoha ohledech, ale zároveň vykazují podobné dynamiky v určitých oblastech, jako jsou klima, voda, mobilita a kulturní

procesy. Tento nástroj se často používá k porovnání regionů, jejichž environmentální, kulturní a ekonomické podmínky jsou odlišné, ale jejich vzorcové chování může vykazovat určité shody (Řezníčková, 2014).

Příspěvek vychází z tradice regionální geografie, která usiluje o komplexní pochopení regionů prostřednictvím propojení fyzickogeografických a sociogeografických složek. Region není chápán jako soubor izolovaných jevů, ale jako systém vzájemně provázaných procesů, jejichž kombinace utváří specifický charakter daného území (Hampl, 2005).

Metodicky je článek založen na komparativním přístupu, jenž umožňuje srovnávat regiony napříč odlišnými měřítky a geografickými kontexty (Anděl, Bičík, Bláha, 2019). Smyslem srovnání není hledání shodných regionů, ale identifikace společných struktur, funkcí a procesů, které se mohou v různých částech světa projevovat podobným způsobem. Pro účely tohoto příspěvku je použit pracovní pojem integrační prvky, jímž jsou označeny vybrané charakteristiky, které umožňují propojit a porovnat dvě odlišné geografické oblasti (Hampl, 2005). Integrační prvky zahrnují jak složky fyzickogeografické, tak sociogeografické a slouží především jako didaktický rámec podporující rozvoj geografického myšlení a schopnosti syntézy regionálních poznatků (Řezníčková, 2014).

Základní teorie regionální geografie a teorie srovnávání jsou v tomto případě aplikovány na konkrétní dvojici regionů, konkrétně východní Moravu a Uzbekistán. Tyto oblasti, i když jsou geograficky a klimaticky velmi odlišné, mohou být porovnány na základě integračních prvků, což umožňuje studium regionálních procesů v širších souvislostech. Integrační srovnávání tedy nevyužívá pouze kvantitativní ukazatele, ale také kvalitativní analýzu, která odhaluje podobnosti v procesních vzorcích mezi regiony (Anděl, Bičík, Bláha, 2019).

V kontextu výuky regionální geografie je tento nástroj velmi efektivní, protože umožňuje žákům nejen pochopit dynamiku specifických regionů, ale i naučit se aplikovat tuto kritickou metodu srovnávání na další geografické oblasti. Pomocí jednoduchých pomůcek, jako jsou mapy, grafy a úlohy, mohou žáci trénovat schopnost analyzovat a porovnávat globální geografické procesy, které mají konkrétní aplikaci i v jejich každodenním životě (Anděl, Bičík, Bláha, 2019).

POLOHA, KORIDORY A UZLY

Uzbekistán leží v jádru Střední Asie a propojuje Rusko a Čínu tranzitně i politicky. Tato geografická poloha vzbuzuje samozřejmě pozornost těchto dvou států (CIA.gov, 2025). Východní Morava hraje obdobnou, i když vnitrostátní roli. V obou případech se koridory drží nejprůchodnějších sníženin a uzlových měst. Východní Morava tvoří most mezi populačně 2. největším městem České republiky Brnem s populací přes 400 000 obyvatel a 3. největším městem Ostravou s populací okolo 270 000 obyvatel (ČSÚ, 2025).

VLIV KLIMATU

Z fyzickogeografických složek je pro srovnání nejvhodnější klima. Uzbekistán má aridní a silně kontinentální režim s nízkými úhrny srážek a vysokou roční amplitudou teplot. Východní Morava patří v rámci Česka k nejkontinentálnějším oblastem, proto zde v létě častěji nastává sušší období a objevuje se lokální potřeba závlah (ČHMÚ, 2024). Východní Morava pracuje s tvrdostí vody (Ca^{2+}, Mg^{2-}) a sezónností srážek, což ovlivňuje závlahy i potravinářské procesy. Uzbekistán řeší salinizaci při zavlažování, kdy Na^{+} a Cl^{-} mění strukturu půd a snižují infiltraci. V obou případech jde o řízení vody v klíčovém období, což je jádro integračního srov-

nání. Podobnost spočívá v ročním rytmu a v důrazu na vodu v rozhodujícím období, rozdíl je v měřítku a intenzitě. Vliv kontinentálního klimatu je na Moravě slabší, proto je vhodné srovnávat spíše prostorové vzorce (ČHMÚ, 2024).

ROLE NÁBOŽENSTVÍ

Uzbekistán je muslimská sunnitská země a vyznačuje se vysokou mírou religiozity. Jedná se o stát poměrně nábožensky tolerantní, kde se vyskytuje řada dalších náboženství hlavně ve formě pravoslavného křesťanství. Uzbekistán je charakterizován vysokou mírou zbožnosti, neboť výrazná většina obyvatel jsou věřící (Stat.uz, 2023). Zlínský kraj a Olomoucký kraj, které z drtivé většiny tvoří oblast východní Moravy, jsou nejzbožnější regiony Česka. Je důležité zmínit, že Česká republika je opakem Uzbekistánu v rámci zbožnosti obyvatel, ovšem tento region má nejblíže k náboženskému sepětí obyvatel a velice silná tradičnost zejména venkovského obyvatelstva regionu také hraje roli. Dominuje římskokatolické křesťanství se zhruba 2/3 zastoupením (ČSÚ, 2021). Mapa ukazuje na silnou roli náboženství ve srovnání s celostátním průměrem Česka. Zlínský a Olomoucký kraj patří k nejzbožnějším regionům, jelikož sčítání lidu 2021 ukazuje nadprůměrný podíl věřících.

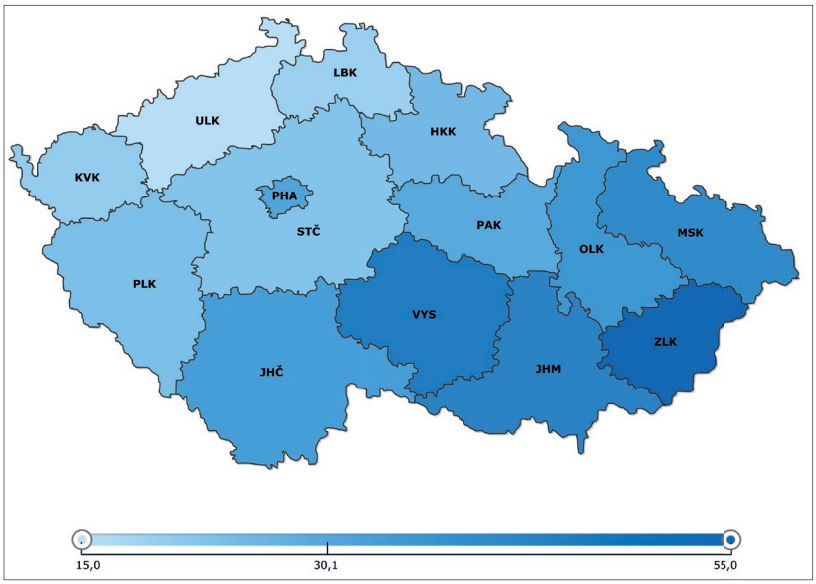

Obr. 1 Podíl věřících v krajích ČR (2021) Zdroj: Český statistický úřad (2021)

Obrázek 1 ukazuje nadprůměrný podíl věřících ve Zlínském a Olomouckém kraji oproti průměru ČR. Téma podporuje srovnání s vyšší religiozitou v Uzbekistánu a vysvětluje kulturní stopy v krajině a kalendáři svátků. Ve Zlínském kraji je podíl věřících 54,6 % obyvatel a v rámci Česka je tak pouze jediným, který se dostal nad polovinu. Olomoucký kraj má hodnotu 35,2 % a Moravskoslezský 39,5 %, což jsou stále nadprůměrná čísla v rámci Česka. Je tedy jasné, že na východní Moravě i v Uzbekistánu

se víra promítá do každodenních zvyků a svátků, i když institucní zakotvení a kulturní kontext jsou odlišné (ČSÚ, 2021).

MIGRACE A PRACOVNÍ MOBILITA

Východní Morava vykazuje silnou dojížďku v rámci státu i přes hranice, zejména směrem k Bratislavě a Vídni. Převládá krátkodobá a cyklická mobilita, která doplňuje rodinné rozpočty. V Uzbekistánu je mezinárodní pracovní migrace klíčovou strategií domácností s hlavními směry do Ruska, Kazachstánu a s rostoucí rolí dalších destinací, například Turecka. V obou případech působí migrační sítě, návratovost a remitence, které přinášejí finance, dovednosti a kontakty zpět do zázemí. Společná je také cirkulace pracovní síly a tím i přenos dovedností, kontaktů a malých kapitálů do domovských obcí (World Bank, 2025). V obou případech se proměňuje role regionálních center, která přitahují mladší obyvatelstvo za studiem i prvním zaměstnáním. Odlišné je i právní a institucionální zázemí, protože v EU je mobilita rámována volným pohybem osob a v Uzbekistánu je výrazněji závislá na bilaterálních trzích práce a vízových režimech (World Bank, 2025).

FOLKLOR A TRADICE

V obou regionech je folklor živou mapou krajiny a práce. Na východní Moravě, zejména na Valašsku a Zlínsku, zní lidová muzika s houslemi, gajdami a cimbálem a tančí se odzemek a sedlácké tance. **Obrázek 2** představuje typickou kulturní vložku v Uzbekistánu, konkrétně shashmaqom, kde se hraje na nástroje jako dutar, gijak a doira a hudba doprovází svatby a sezónní práce (UNESCO.org, 2025). Shashmaqom propojuje hudbu a rituály a odráží sezónnost práce i kulturní identitu oáz.

Obr. 2 Shashmaqom a tradiční nástroje. Zdroj: UNESCO (2025)

Textilní ornament vypráví o prostředí a úrodě, na Moravě převládají květy a motivy dřevařství a v Uzbekistánu granátové jablko, slunce a oázové sady. Řemesla stojí na místních surovinách. Východní Morava poskytuje dřevo a vlnu, kdežto v Uzbekistánu je to hlavně hlína a hedvábí.

Obrázek 3 přibližuje čtenářům dnešní východomoravský folklor, který drží komunitu pevně pohromadě a podporuje turismus, kreativní odvětví a zároveň naráží na napětí mezi autenticitou a komercializací (UNESCO.org, 2025b).

Obr. 3 Valašský folklor: Bartošův soubor, Zlín. Zdroj: Bartošův soubor, „Moravian Wallachian girls in traditional folk costume“, Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0, [cit. 3. 11. 2025]

ZAVLAŽOVÁNÍ

V důsledku intenzivně využívaných oblastí k zemědělství, zejména na Hané, je potřeba vytvářet pro zemědělství co nejlepší podmínky. Východní Morava patří ke klimaticky sušším oblastem Česka. Sucho obecně je v posledních letech velkým problémem českého zemědělství, ale v této oblasti to platí o to více (ČHMÚ, 2024). Hojně jsou k závlahovému zemědělství využívány řeky Morava a Bečva (Svobodová, Věžník, Hofmann, 2013). Na východní Moravě jsou zavlažovány hlavně menší plochy jako sady, školky. Uzbekistán je aridní země s vysokými amplitudami teplot během roku, kde nutnost zavlažovat hraje klíčovou roli. Kvůli pěstování pšenice, zeleniny, ovoce, ale hlavně bavlny, což je plodina náročná na zavlažování, je oblast spjata s velikou sítí kanálů odvádějících vodu z řeky Amudarji a z části

i Syrdarji. Důsledkem jsou vyšší výnosy a zároveň rizika v podobě zasolování a ztrát vody v otevřených kanálech. S touto aktivitou je spjata ekologická katastrofa kolem Aralského jezera (World Bank, 2025).

ZEMĚDĚLSKY VYUŽÍVANÉ OBLASTI

Východní Morava má silný vztah k zemědělství z pohledu rostlinné i živočišné výroby. V úrodných oblastech řeky Moravy a Hornomoravském úvalu se pěstuje ovoce, zelenina, pšenice, kukuřice, řepka olejka, sladovnický ječmen a chmel. Nížinné úrodné oblasti jsou využívány pro rostlinnou výrobu. Podhůří Jeseníků a Beskyd je více soustředěno na produkci živočišné výroby hlavně prostřednictvím chovu skotu a ovcí. Přerovsko je významné z hlediska chovu drůbeže (Svobodová, Věžník, Hofmann, 2013). Zejména skladba rostlinné a živočišné výroby je hodně podobná i v Uzbekistánu. V rámci živočišné výroby jsou hlavními produkty chov skotu a ovcí formou pastevectví. Zvláštností je ve velkém i chov koní na produkci masa. V rostlinné výrobě se Uzbekistán soustředil na dvě hlavní plodiny, a to pšenici a bavlnu (Stat.uz, 2023). Bavlněné výrobky patří mezi základní a běžný uzbecký exportní artikl, ovšem je s ní spjato vysychání Aralského jezera kvůli její nadměrné produkci a zavlažování z řek Syrdarji a Amudarji, které Aralské jezero napájí. Uzbekistán je výrazně aridní území a nutnost zavlažovat plodiny je o to vyšší. V menší míře se produkuje ovoce a zelenina, ovšem spousta známých produktů Uzbekistánu je s ovocem spjatá (Businessinfo.cz, 2025).

PIVOVARNICTVÍ A LIHOVARNICTVÍ

Česká republika je významnou oblastí výroby piva a vinných produktů. Tyto produkty mají dlouhou tradici. Za zmínku stojí rozhodně pivovar Litovel, pivovar Zubr v Přerově a také Švec ze Zlína a pivovar v Rožnově pod Radhoštěm. Je zde i spousta minipivovarů a pivovarů regionálního významu (Svobodová, Věžník, Hofmann, 2013). Chmel a ječmen se pěstují hlavně v jižní části Olomouckého kraje, tedy na Hané. Chmel nejvyšší kvality se do regionu dováží zejména ze Žatecka. V rámci vinařství je tento region slabší a spíše ve stínu jižních oblastí Moravy, ovšem v čem je jeho silná stránka, je lihovarnictví, především výroba slivovice s důležitým sídlem značky Rudolf Jelínek ve Vizovicích, rovněž je velice známá Palírna U Zeleného stromu v Prostějově (Svobodová, Věžník, Hofmann, 2013). Velmi netradiční pohled je na Uzbekistán z hlediska, že i když je tato muslimská země značně religiózní a kvůli kulturním bariérám je vůči tomuto odvětví velice zdrženlivá, tak se jedná o zemi, která je oblasti východní Moravy značně podobná. V Uzbekistánu je silná tradice konzumace piva. Česko-uzbecká Pulsar Group v Samarkandu dlouhodobě provozuje pivovar s „českou stopou“ ve vedení a vyrábí zde řady Asia, Silver a Lite (Businessinfo.cz, 2025). K nejviditelnějším uzbeckým značkám na trhu patří také Sarbast a restaurační pivovar Bier Regen v Taškentu. V segmentu lihovin patří mezi hlavní producenty Tashkentvino Combine, který vyrábí brandy a vodku. V obou porovnávaných regionech je rozmístění výroby vázáno na suroviny a dopravní dostupnost (Businessinfo.cz, 2025). Technologické volby reagují na vodu, kde tvrdost a pH se propsaly do pivovarnictví a ovocných kvasů na Moravě, teplota a kvalita vody formují kvašení těsta a nápojů v Uzbekistánu. Chemie tak jen vysvětluje místní adaptace na geografické podmínky.

EKONOMICKÁ TRANSFORMACE

Východní Morava po rozpadu východního bloku do nového období vstupovala se silným průmyslovým dědictvím především ve strojírenském průmyslu, gumárenství, obuvnictví a také v letecké výrobě. Během transformace v 90. letech došlo k rozmělnění na menší a středně velké podniky. Region se postupně napojil na evropské hodnotové řetězce a přidal služby, lázeňství a technické obory ve školství, což stabilizovalo zaměstnanost a podpořilo inovace (Svobodová, Věžník, Hofmann, 2013). Uzbekistán po roce 1991 držel silnější roli státu (World Bank, 2025). Opíral se hlavně o textilní průmysl, potravinářský průmysl, energetiku a těžbu nerostných surovin, především ropy, zemního plynu a barevných kovů. Snahou Uzbekistánu bylo stabilizovat stát v politické rovině a až poté rozvíjet vlastní ekonomické zóny a přilákat zahraniční investory. Transformace má i sociální stránku, protože část obcí řešila nezaměstnanost a odliv mladých, a proto se rozvíjí podnikavost, cestovní ruch a místní značky (World Bank, 2025).

CESTOVNÍ RUCH

Vzhledem k poloze a přírodním předpokladům spoléhají obě oblasti především na kulturní památky UNESCO. Kulturně jde o pestré oblasti bohaté na místní folklor, který se odrazil i do místní architektury. Příkladem těchto památek jsou Kroměříž s arcibiskupským zámkem a zahradami zachycenými na **obrázku 4**, zachovalé historické centrum Olomouce s jeho největším skvostem, sloupem Nejsvětější Trojice, funkcionalistický Zlín, skanzen v Rožnově a lázně Luhačovice, dále možnost rekreace v Beskydech. V rámci východní Moravy rozhodně stojí za to poznat také nehmotné památky UNESCO, které zde mají silnou tradici zejména ve venkovských oblastech (UNESCO.org, 2025a). V Uzbekistánu dominuje propojení trojice měst s tradicí Hedvábné stezky – Samarkand zachycený na **obrázku 5**, Buchara a Chiva a hory Čimgan s přehradou Charvak a městské atraktivity Taškentu. Návštěvnost se odvíjí dle hlavních dopravních koridorů Uzbekistánu (UNESCO.org, 2025b). Návštěvnost kolísá v průběhu roku, jaro a podzim zvýhodňují města, léto přesouvá zájem do hor. V obou případech má velký význam gastronomie a řemesla, tedy destilérky a pivovary na Moravě a centra plovu a trhy v Uzbekistánu (UNESCO.org, 2025b).

Na **obrázku 4** (str. 10) je zachycen zámek v Kroměříži, což je jedna z kulturních památek UNESCO na tomto území, konkrétně je zde zachycena Květná zahrada a její barokní osa a kolonáda jako „uzel" cestovního ruchu východní Moravy. Ukazuje koncentraci kulturních hodnot a návaznost na dopravní dostupnost.

Obrázek 5 (str. 10) vykresluje historické jádro Hedvábné stezky a uzel turismu ve městě Samarkand, náměstí Registán. Ilustruje koncentraci hodnot do „jádrových" míst a napojení na dopravní koridory.

PODNĚTY PRO VÝUKU GEOGRAFIE

Příspěvek lze využít ve výuce regionální geografie a geografického myšlení na středních školách. Rovněž lze příspěvek využít na základních školách, nicméně spíše ve vyšších ročnících, kde už žáci mají vyvinuté vyšší kognitivní myšlení. Žáci mohou na základě mapových podkladů a textu porovnávat dvě odlišné oblasti a identifikovat jejich společné znaky.

Obr. 4 Zámecká zahrada v Kroměříži. Zdroj: Miroslav.balun, „Kroměříž – Květná zahrada: výhled z promenády“, Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0, [cit. 3. 11. 2025], https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kromeriz_-_Kvetna_zahrada_-_vyhled_z_promenady.JPG

Obr. 5 Samarkand: náměstí Registán. Zdroj: Autor (2025)

Následující úlohy jsou zaměřeny na rozvoj komparativního geografického myšlení a práci s integračními prvky, které propojují odlišné regiony světa.

Příklady úloh:

- Najděte region ve světě, který má 10 integračních prvků s jižními Čechami. Integrační prvky rovněž vypište a podložte mapou, případně daty.
- Najděte 10 integračních prvků pro severní Čechy a Spojené království Velké Británie a Severního Irska, které budou podpořeny mapou, případně daty.
- Na mapě Evropy zkuste najít 2 státy z úplně odlišných regionů, jejichž přírodní podmínky jsou co nejpodobnější.
- Zkuste najít alespoň 5 integračních prvků pro státy jižní Evropy.
- Najděte 2 státy z rozdílných regionů, které mají následující integrační prvky: vysoká porodnost, silná emigrace, nízké HDP, většina obyvatel je zaměstnána v priméru.

Samarkand: mešita v areálu Registánu. Detaily náboženské architektury ukazují materiály a řemesla oázového prostředí. Vizuál propojuje kapitolu o náboženství s cestovním ruchem a kulturní krajinou. Zdroj: Autor (2025)

ZÁVĚR

Srovnání východní Moravy a Uzbekistánu ukazuje, že podobnost mezi těmito regiony nevzniká náhodně, ale vyplývá ze sdílených principů organizace prostoru. Obě oblasti, ačkoliv jsou geograficky i kulturně velmi odlišné, vykazují podobnosti v základních strukturálních prvcích, jako jsou klimatické podmínky, způsoby hospodaření s vodními zdroji, zemědělské praktiky nebo migrace obyvatelstva. Tato analýza ukazuje, jak integrační prvky umožňují přehodnotit regionální geografii v širších souvislostech, kde porovnání dvou tak rozdílných oblastí přináší nové pohledy na globální geografické procesy.

Přestože rozdíly mezi východní Moravou a Uzbekistánem zůstávají významné, zejména co se týče měřítka a intenzity jevů, výsledky tohoto porovnání jsou využitelné ve výuce, kde lze ukázat, jak geografické myšlení přenášet z konkrétního, místního prostředí na globální souvislosti. Tato metoda umožňuje nejen porozumět specifickým procesům v každém regionu, ale také ukazuje na společné vzorce, které ovlivňují podobná témata, jako je klima, využívání vody, migrace a kulturní identita.

Integrační prvky, jako je analýza klimatických faktorů, vodního hospodářství či migračních toků, vybízejí k hlubšímu zamyšlení o regionální geografii a jejích vazbách na globální trendy. Pomáhají studentům nejen vnímat specifika jednotlivých regionů, ale také se naučit, jak srovnávat geografické procesy napříč různými kontexty, což přispívá k rozvoji kritického myšlení. Tato metoda tedy nepředstavuje pouze akademický nástroj pro porovnání, ale zároveň slouží jako didaktická pomůcka, která umožňuje aplikaci geografických konceptů ve výuce na všech typech škol.

Závěrem lze konstatovat, že tento přístup nejen podporuje porozumění regionálním dynamikám, ale také motivuje k přenosu těchto znalostí na širší, globální úroveň, kde srovnání regionů na základě integračních prvků vede k lepšímu pochopení komplexních vzorců ve světovém geografickém prostoru.

Poděkování
SGS project number UJEP-SGS-2024-53-003-3 za možnost publikování článku.

LITERATURA

Anděl, J., Bičík, I., Bláha, J. D. (2019). Makroregiony světa/Nová regionální geografie. Praha: Karolinum, Univerzita Karlova. 326 s. ISBN 978-80-246-4273-4.

Businessinfo.cz. (2025). Uzbekistán. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/uzbekistan-souhrnna-teritorialni-informace/>

Český hydrometeorologický ústav. (2024). Klimatologická ročenka České republiky [2024]. Praha: ČHMÚ.

Český statistický úřad. (2021). Statistický atlas. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/geodata>

Český statistický úřad. (2025). Struktura území podle počtu obyvatel. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/obyvatelstvo>

CIA.gov. (2025). Uzbekistan. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uzbekistan/>

Hampl, M. (2005). Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-86746-02-X.

Řezníčková, D. (2014). Didaktika geografie. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2523-9.

Svobodová, H., Věžník, A., Hofmann, E. (2013). Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6229-0.

Stat.uz. (2023). Demography. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://stat.uz/en/official-statistics/demography>

Unesco.org. (2025a). České dědictví UNESCO. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://www.unesco-czech.cz/>

Unesco.org. (2025b). Uzbekistan. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://www.unesco.org/en/countries/uz>

World Bank (2025). Data catalog. [online]. [cit. 2025-11-03]. Dostupné z: <https://datacatalog.worldbank.org/home>